

**THIẾT KẾ GIÁO ÁN ĐIỆN TỬ TÍCH HỢP CHO SINH VIÊN
KHOA LỊCH SỬ TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM THÀNH PHỐ
HỒ CHÍ MINH THỰC TẬP GIẢNG DẠY Ở TRƯỜNG
TRUNG HỌC PHỔ THÔNG**

Lê Huỳnh Hoa*

Trong những năm gần đây, việc dạy và học ở các cấp đều đã sử dụng ít nhiều thành tựu của công nghệ thông tin, trong đó hình thức giáo án điện tử chủ yếu được soạn bằng phần mềm trình diễn Power Point là phổ biến nhất. Đối với sinh viên sư phạm, trong quá trình thực tập giảng dạy cũng đã dần làm quen với loại giáo án này. Tuy nhiên, trong thực tế, kiểu giáo án này chỉ đơn thuần hỗ trợ về phương pháp, giúp người dạy truyền đạt nội dung chính của bài một cách hệ thống, sinh động, gây sự chú ý cho học sinh chứ chưa giúp sinh viên giải quyết vấn đề muôn thủa của người lần đầu tiên đứng trên bục giảng, phải đối diện với hàng loạt những khó khăn, trong đó có vấn đề về kiến thức và phương pháp truyền đạt. Trong hoàn cảnh đó, việc tìm ra một hình thức giáo án nhằm khắc phục những khó khăn của người dạy và nhu cầu thỏa mãn kiến thức của người học là điều hoàn toàn chính đáng và cấp thiết.

Dựa trên kỹ năng soạn giáo án đã được học và khai thác triệt để những thuận lợi của ứng dụng công nghệ thông tin, dựa trên khả năng tự thiết kế giáo án của sinh viên khoa Lịch sử Trường ĐHSPTp. HCM, chúng tôi mạnh dạn đề xuất một hình thức “giáo án điện tử tích hợp” chuẩn bị cho sinh viên của khoa trong đợt thực tập giảng dạy của năm học 2008. Bước đầu, giáo án này có thể hình dung khái quát ở 3 điểm sau:

1. “Giáo án điện tử tích hợp” - khái niệm, công dụng

1.1. Theo quan niệm truyền thống, giáo án được hiểu theo các nghĩa cụ thể sau:

- “Bài soạn của giáo viên để lên lớp giảng dạy”[†].
- “Kế hoạch và dàn ý giờ lên lớp của giáo viên, bao gồm đề tài của giờ lên lớp, mục đích giáo dục và giáo dưỡng, nội dung, phương pháp, thiết bị,

---

* TS. – Trường ĐHSPTp. HCM

† Từ điển tiếng Việt tr. 395

những hoạt động cụ thể của thầy và trò, khâu kiểm tra đánh giá... Tất cả được ghi ngắn gọn theo trình tự thực tế sẽ diễn ra trong giờ lên lớp. Giáo án được thầy giáo biên soạn trong giai đoạn chuẩn bị lên lớp và quyết định phần lớn sự thành công của bài học”[‡].

Như vậy, có thể xác định: giáo án là bài soạn thể hiện kế hoạch và dàn ý của một giờ lên lớp của giáo viên.

1.2. Giáo án điện tử

Đây là một thuật ngữ mới, cần có thời gian để nghiên cứu và hoàn chỉnh song có thể xác định một cách chung nhất: “là một bản kế hoạch lên lớp của giáo viên được xây dựng bằng phần mềm tin học”. Phần mềm này không phải là một phần của kế hoạch lên lớp mà từng bước và dần dần thay thế toàn bộ những công cụ có tính truyền thống như “phấn trắng, bảng đen” bởi tính ưu việt của công nghệ thông tin mà cái đích của nó là “giáo án điện tử tích hợp”.

Trước hết, cần chú ý đến yếu tố “tích hợp”[§]. Một trong những sức mạnh của công nghệ thông tin ứng dụng trong văn bản là công nghệ “link” – liên kết. Trong bất cứ loại văn bản được tạo lập bằng phần mềm tin học nào (Ms. Word, PowerPoit, html, ...) đều có thể liên kết với nhau. Và như vậy, từ một nội dung, có thể liên kết với nhiều kiểu dữ liệu giúp cho việc triển khai nội dung, minh họa, một cách dễ dàng, không hạn chế dung lượng, hình thức thể hiện và loại hình dữ liệu – yếu tố “tích hợp” nhiều yếu tố trong một văn bản - WEBSITE. Tuy nhiên, trong các loại văn bản được tạo lập bằng công nghệ thông tin, chỉ có loại văn bản dạng html – Word wide web là phù hợp với dạng “giáo án điện tử tích hợp”. Hình thức giáo án này được thể hiện với 2 ưu điểm nổi bật:

- Liên kết (Link), Theo đó, các chức năng, thông tin và dữ liệu phục vụ cho dạy và học có thể kết xuất ra màn hình theo nhu cầu của quá trình dạy và học bằng một động tác: Click.
- Chúng thực hiện được nhiều chức năng

[‡] <http://dictionary.bachkhoatoanthu.gov.vn/>

[§] Tích hợp: “*Kết hợp cái gì đó để nó hoàn toàn trở thành một bộ phận của một cái khác; hợp nhất; hoà nhập (to integrate something into something, to integrate A and B / A with B)*”. Từ điển Lạc Việt. Lạcviet EVA MTD 2002.

- Trình bày một cách có hệ thống nội dung của toàn chương hay bài giảng thay thế cho “bảng đen, phấn trắng” có tính truyền thống.
- Chiết xuất và trình bày nội dung chi tiết của từng phần trong chương, bài nhưng vẫn giữ được dàn bài chính của giáo án.
- Sử dụng một cách hiệu quả các dạng tài liệu hỗ trợ bài giảng như: văn bản, hình ảnh, bản đồ, biểu, bảng, ...
- Trình bày các dạng bài tập, câu hỏi, đề thi... và đáp án một cách nhanh nhất.

Đặc biệt, với sự hỗ trợ của công nghệ thông tin, “thời gian chết” – một trong những yếu tố khó khắc phục của việc triển khai “giáo án có tính truyền thống” trên lớp là thời gian viết bảng đã hoàn toàn bị loại bỏ nhờ “giáo án điện tử tích hợp”.

2. Cấu tạo của “giáo án điện tử tích hợp” với bài giảng lịch sử ở trường phổ thông.

“Giáo án điện tử tích hợp” có thể sử dụng nhiều loại phần mềm khác nhau. Tuy nhiên, hiện tại, chúng tôi đã sử dụng phần mềm Macromedia để tạo lập văn bản dạng html còn gọi là website (H 1). Cấu tạo của giáo án này được tạo lập như sau:

Trang html nói trên là trang chính (homepage) của giáo án. Trang này được cấu tạo bởi 03 trang riêng biệt với những chức năng cụ thể:

Trang (1) được dùng để trình bày tên bài giảng, nên dùng phần mềm Flash để thiết kế cho sinh động.

Trang (3) dùng để trình bày hệ thống dàn bài chi tiết (có thể đến cấp 3) cho toàn bộ bài giảng. Cấu tạo của trang sẽ phải đáp ứng được các yêu cầu:

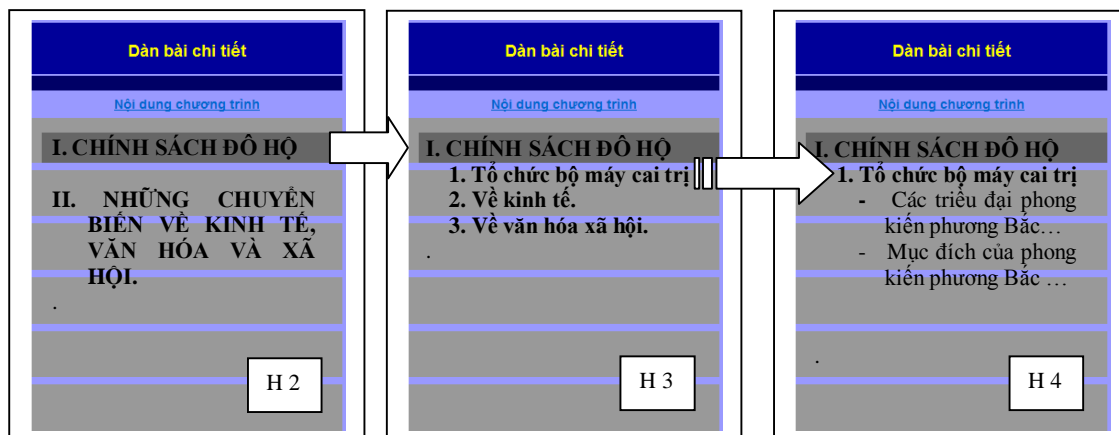
- Giảng đến đề mục nào thì triển khai đến mục đó.
- Giảng tiếp đến các đề mục sau thì vẫn giữ nguyên đề mục đã giảng.

Ví dụ:

H 1: Dàn ý với các đề mục chính của bài 25. **Chính sách đô hộ của các triều đại phong kiến phương Bắc và những chuyển biến trong xã hội Việt Nam** với 02 đề mục (trình bày bằng số La mã).

H 2: Dàn ý chi tiết triển khai nội dung **I. CHÍNH SÁCH ĐÔ HỘ** với 03 nội dung chi tiết trình bày bằng số Ả Rập.

H 3: Dàn ý chi tiết triển khai nội dung **1. Tổ chức bộ máy cai trị** với 02 gạch đầu dòng.

Như vậy, khi kết thúc bài giảng, dàn bài chi tiết (cấp 3 hoặc chi tiết hơn) vẫn tồn tại trên màn hình.

Trang (4) dùng để triển khai những nội dung chi tiết phần giảng giải của giáo viên (có kết hợp với lời nói). Ở trang này, có thể link với tất cả mọi chương trình: Power Point, Word (PDF), Video, hình ảnh (jpeg), ... miễn là phù hợp với yêu cầu hỗ trợ minh họa của bài giảng.

Như vậy, trang (2) sẽ hình thành theo sự phát triển của hệ thống dàn bài, trang (4) như phần trình bày bảng sẽ được xóa đi sau mỗi nội dung chi tiết đã

trình bày. Đây chính là sự khác biệt giữa “giáo án điện tử tích hợp” với việc sử dụng phần mềm trình diễn Power Point.

3. Tính khả thi của “giáo án điện tử tích hợp” đối với sinh viên Khoa Lịch sử Trường ĐHSP Tp. HCM.

Trên cơ sở giới thiệu ban đầu như trên, có thể đi đến một số kết luận sau:

3.1. Khả năng của một Homepage

- Trên cùng màn hình với 03 khu vực thể hiện văn bản riêng biệt nhưng có quan hệ mật thiết với nhau;
- Mỗi dòng văn bản trong từng trang có khả năng nối kết (link) với nhau và với các dữ liệu khác chính là tác dụng đáng kể của “giáo trình điện tử tích hợp”. Nếu biết khai thác, công cụ này có thể thay thế hoàn toàn phương tiện dạy học mang tính truyền thống: bảng và phấn, mang lại hiệu quả mà phương tiện truyền thống không thể thực hiện được.

3.2. Các môn học nói chung và nhất là môn lịch sử, nếu trong bài giảng sử dụng nhiều công cụ hỗ trợ (hình ảnh, sơ đồ, âm thanh,...) sẽ giúp bài giảng hấp dẫn hơn, sinh động hơn, tạo điều kiện để học sinh tập trung hơn trong giờ học. Đặc biệt, với môn lịch sử, các sự kiện lịch sử nếu muốn minh họa một cách nhanh, chính xác phải tái hiện bằng hình ảnh, video, sơ đồ động mà không thể thực hiện trực tiếp bằng cách vẽ hay viết lên bảng như các môn học khác.

3.3. “Giáo trình điện tử tích hợp” với khả năng trình bày của nó có thể dần thay thế công cụ truyền thống là “bảng đen, phấn trắng” khi được khai thác đúng mức. Đây là phương pháp ứng dụng công nghệ thông tin khác với thói quen hiện nay khi dùng phần mềm trình diễn Power Point (là chủ yếu) và cũng được gọi là “giáo án điện tử”. Nếu sinh viên có một kiến thức tin học căn bản như kết quả đào tạo tại trường đại học, được trang bị *khung giáo án* với phần *thư viện hỗ trợ* và *hệ thống câu hỏi phát vấn sử dụng trên lớp, kiểm tra trắc nghiệm* thì việc xây dựng “giáo án điện tử tích hợp” với những hướng dẫn kèm theo sẽ là một thực tế mang tính khả thi. Như vậy, sự chuẩn bị giáo án cho sinh viên khi thực tập cũng như sau này ra trường hành nghề có tính thiết thực trong hành trang của sinh viên sư phạm.